

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. VI. Potest dari Attritio ex timore poenarum concepta quae sit
supernaturalis. Et talis est quae ad justificationem requiritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

*imperfecta
samen de
ea non di-
cit Trident.
qua de At-
tritione do-
cet.*

peccatorem cum Deo reconciliare non possit; contrarium autem merum esse figmentum; & in Ecclesiâ ante Bajum prorsus inauditum. Deinde, etiamsi talis Charitas aut Contritio imperfecta daretur, numquam de eâ locutum esse Tridentinum. Loquitur enim de Contritione, *quæ imperfecta est, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur.* Quid potest dici evidentiùs? constat ergo quæcumque de Contritione imperfectâ à sanctâ Synodo dicta sunt & sancita, de Attritione quæ ex Timore gehennæ, & spe præmii interrurbatâ enascitur, esse pronuntiata. Ac proinde omnia quæ de Attritione credenda sunt, non ex vnius hominis priuati iudicio, sed ex totius Sacrosanctæ Synodi definitionibus, deinceps determinanda. Videamus porrò ea quæ sint, & quàm è diametro Neoterici anfractibus opposita.

§. VI.

Potest dari Attritio ex timore pœnarum concepta, quæ sit supernaturalis: & talis est quæ ad justificationem requiritur.

*Prima ob-
jectio Neo-
terici.*

ARguebat imprimis Neotericus, vti paulò antè num. 27. vidimus, attritionem ad justificationem minimè posse conducere, ex hoc capite, quod actus is esset planè naturalis, quod nempè è gratiâ Christi non exortus, naturæ limites etiam non excederet: nullam autem actionem merè naturalem ad justificationem hominis quidquam conferre, Catholicis omnibus in confesso est. At verò è gratiâ Christi Attritionem non procedere, non alio probat quàm trito illo sibi que familiari, sed falso dogmate; nullam actionem è gratiâ Christi existere, nisi quæ beneuolæ Charitatis sit Dei super omnia dilecti. Ita ille.

*Probat
quod Attritio
superna-
turalis de-
bitur; ex
Tridentino.*

Ego autem ex Tridentino, contraria omnia evidenter nunc conficio. Statuo enim cum Neoterico, certum & indubitatum esse nullam actionem esse bonam, id est cælestis gloriæ meritoriam, aut quæ justificationem vllò pacto mereatur, quæ non ex Christi gratiâ profluat. Et quidem vltimum quod dixi definit Tridentinum sess. 6. cap. 5. Hæc Synodi sunt verba. *Declarat pretereà ipsius*

39.

40.

*Trid. sess.
6. c. 5.*

justi-

justificationis exordium in adultis, à Dei per Christum Jesum præueniente gratiâ sumendum esse. Quid clarius? Atqui statim his dictis subjicit Concilium, inter exordia justificationis numerari Attritionem ex timore gehennæ conceptam. Ita enim habet. Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati Diuinâ gratiâ fidem ex auditu concipientes liberè mouentur in Deum Et dum peccatores se esse intelligentes, à Diuina justitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo in spem eriguntur, fidentes Deum sibi, propter Christum, propitium fore, illumque tamquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt. Ex quibus, sic rem meam conficio. Nulla hominis actio potest justificationi exordium dare, aut (quod aliis verbis idem significat) ad justificationem disponere, nisi quæ est ex verâ & præueniente gratiâ Christi. Atqui Tridentinum manifestè docet; Timorem justitiæ Diuinæ ad considerandam Dei misericordiam, Christi que tamquam omnis justitiæ fontis dilectionem disponere, quod sanè est esse justificationis exordium: igitur ex mente Concilii, Timor ille ex verâ & præueniente gratiâ Christi exoritur. Rursus verò, quia apud omnes & apud ipsum Neotericum in confesso est, actionem quæ ex verâ gratiâ Christi profluit, supernaturalem esse, constat jam profecto timorem illum, Attritionemque ex eâ enascentem, supernaturalem esse, viresque naturæ prorsus excedere. Vnde istud etiam fit manifestum, commentitium esse Neoterici effatum, nihil supernaturale esse, nisi quod fit ex Charitate benevolentis Dei super omnia dilecti. Datur hic enim timor, supernaturalis qui sit, & tamen adeò ex Amore non profluat, vt ipse potiùs amoris seu Christi diligendi sit initium; nam hoc utiliter concussit, ait Tridentinum, tum tandem, Christum tamquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt.

41. Rursus Synodus Tridentina sess. 14. c. 4. Ita statuit. *Illam verò Contritionem imperfectam que attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat declarat verum donum Dei esse, & Spiritûs Sancti impulsu, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pœnitens adiutus viam sibi ad justitiam parat; jam verò sic assumo. Attritio illa donum Dei est, & impulsus Spiritûs Sancti peccatorem mouentis: non est igitur motus ille aut actio à natura;*

turâ; supernaturalis ergo est. Deinde, pœnitentem adjuuat, vt viam sibi ad iustitiam paret; atqui quidquid iustitiæ aut iustificationis est exordium aut adiumentum, supra naturam est; ergo & hæc Attritio supra naturam est. Tertiò, Concilium planè supponit Attritionem illam excludere posse voluntatem peccandi, & quidem omnem. Atqui vt rectè Janssenius fatetur, *Tale propositum omnes vires humanas superat* (eius verba sunt) *nec nisi à Spiritu Sancto per veram & propriam Christi gratiam operante inspirari, aut haberi vlllo pacto potest*, ergo supponit Concilium Attritionem dari posse, quæ supra omnem naturam sit: Non loquitur autem, vti hic §. 5. ostendimus de Attritione quæ ex Charitate imperfectâ oritur, *eiusque factus sit*, vt perperam vult Neotericus, sed de Attritione seu Contritione quæ ideò imperfecta sit, *quoniam ex gehennæ metu concipitur*; igitur hanc planè statuit esse supernaturalem, donum Dei, & impulsus Spiritûs Sancti.

Ianfl. s.
de grat.
Christ. c.
34.

Et ne quis de Tridentini mente superfit dubitandi locus, illicò jam dictis subnectit: *Quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ absque bono motu suscipientium, gratiam conferre; quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit*. Et tamen sat multi Theologi, præcipuæ etiam famæ, ante Concilium Tridentinum docuerant, Sacramentum Pœnitentiæ conferre effectum attrito; quos vide apud Suarem, & inter hos D. Thomam inuenies & Scotum. Miror fanè calumniam illam olim à Tridentino conuulsam & proscriptam, nunc rursus, non sine Sacrosanctæ Synodi despectu, renouari.

42.
Trid. sup.

Probat
secundò ex
D. Augu-
stino.

Tantæ tam Sacri Concilii auctoritati, eiusque manifestæ sententiæ nihil addendum existimabam. Tamen vt mensuram omnem expleam, libet etiam ex Augustino ostendere, supernaturalem esse posse actionem eam, quæ ex Timore gehennæ & quidem seruili depromitur. Ita habet vti n. 12. antè exposui. *Ille timor Domini, nondum castus, presentiam Domini & pœnas timet; timore facit quidquid boni facit*. Et ne detur vllus cauillandi locus, mox addit, *non timet ne perdat amplexus pulcherrimi sponsi, sed timet ne mittatur in gehennam*. Sole clarius est non de filiali, sed de seruili timore hîc loqui Augustinum. Atqui de hoc Timore dicit, quod ex eo peccator faciat, *quidquid boni facit*: ergo fatetur ex eo timore aliquid fieri posse boni, id est ad justificationem conducens. Atqui

Suar. in 3.
p. to. 4. dif.
20. sect.
1. n. 9.

43.
D. Aug. in
Pf. 127.

qui id semper contendit Neotericus, nihil profus boni posse fieri viribus naturæ, sed totum ex Christi gratiâ debere defluere, quod boni nomen sortiatur & rem; huius autem gratiæ defectu, Philosophorum virtutes vitia esse: igitur cum ex timore, boni aliquid eliquari posse fateatur Augustinus, etiam supernaturalem esse posse, & timorem ipsum & attritionem ex eâ emanantem, fateatur omnino necesse est.

D Aug. l.
de gratia
& libero
arbitrio
c. 18.

44. Sed quid argumentis mentem Augustini inuestigamus? en Auctorem ipsum sententiam suam liquidè explanantem. *Cave-
re, inquit, debemus, ne nos arbitremur non accepisse Spiritum timo-
ris Domini: quod sine dubio magnum est donum Dei.* Igitur timor ille non à naturâ est. Et quidem ut timorem, illum quem dono Dei peculiari accipimus, à mero naturali distinguat, Augustinus, statim subjungit, *Non quo timore Petrus Christum negavit* (scilicet naturali, quo timentur homines & ab iis inferenda mala) *sed illius timoris Spiritum accepimus, de quo ipse Dominus Christus, Eum timete qui habet potestatem, animam & corpus perdere in gehennam.* Hic certè timor seruilis est: & de hoc timore locum hunc interpretatur Augustinus. Et tamen eum ponit inter dona Spiritûs Sancti; quæ sanè dona, ad communis providentiæ ordinem, aut ad naturæ seriem nemo pro sano referet.

45. Atque hinc quidem patère jam arbitror, inuersam fuisse à Neoterico argumentandi & rectè colligendi rationem. Negat enim Attritionem ex Timore gehennæ conceptam, rectè justificationi consequendæ adhiberi, ex hoc capite quod actus sit naturam non exsuperans, adeoque minimè supernaturalis. Et contra, idcirco supernaturalem esse dicere debuerat, quia ad justificationem vtiliter & bene, ex sententia Tridentini, admouetur. Nisi fortè quis credat, æquius esse, sensum Uniuersalis Concilij, per vim ad mentem hominis priuati detorqueri, quàm vnus viri sententiam totius Ecclesiæ iudicio dirigi & conformari.

*Inuerso
modo de
Attritione
philosophatur
Neoterico.*

46. Cessent igitur posthac cauillationes illæ, quibus ut orthodoxæ sententiæ creent inuidiam, aduersarij populo & sibi persuadere conantur, naturalem actionem esse quæ ad justificationem promerendam à nobis admouetur; quod sine dubitatione esset erroneum. Nam quamuis attritio aliqua dari possit, quæ ordinis naturalis sit; tamen ut jam offensum est, datur etiam supernatura-

*Conclusio.
Datur At-
tritio su-
pernatu-
ra-
lis.*

lis, quam Tractatu sequenti describemus: & hanc solam dicimus ad justificationem conducere.

§. VII.

Attritio supernaturalis orta ex timore pœnæ &c. excludit Voluntatem peccandi de cœtero. Falsò dicitur quòd sit coacta: libera est prorsus & Voluntaria.

*Secunda
obiectio
Neoterici.*

Alterum quod in Attritionem telum intorquebat Neotericus supra n. 28. ex feriâ peccati commissi retractatione petebatur. Certum enim est & indubitatum, pœnitentem criminis, ita debere esse mente constitutum, vt voluntatem omnem committendi deinceps sceleris excludat cuius commissi jam pœnitet, prout Tractatu 12. n. 23. explicuimus. Atqui, inquit Neotericus, omnis attritio ex timore pœnæ ducens originem, inuoluntaria prorsus est & coacta; & sic peccato abstinet pœnitens, vt voluntatem illud rursus committendi, reipsâ retineat si tormenta æterna non detererent: igitur pœnitentiæ rectè exigendæ, dolor ex timore conceptus prorsus est inuulilis.

47.

Datur timor aliquis malus, & qui voluntatem peccandi reuincat.

Ingentem in aduersariorum scholis atque animis plausum concitauit hæc objectatio, præsertim plurimis D. Augustini suffulta locis, quibus eiusmodi pœnitentes grauissimè prosequitur Sanctus Doctor, & verò etiam iure meritissimo perstringit. Attamen & laruam argumentationi fucatae facilè est admodum detrudere, & rem omnem quam tenebris conantur obducere, Sole clariùs explicare. Respondeo itaque verissimum id esse, fieri omnino posse, vt qui ob metum gehennæ sceleribus abstinet, voluntatem peccandi retineat nihilominus, eademque sit paratus reipsâ committere, si aut inferni ignes non essent, aut illo supplicio peccata non plecterentur. Atque in hisce fateor non esse prorsus voluntariam à peccatis abstinentiam, sed magnâ ex parte inuoluntariam, & coactam pereundi discrimine. Sic rectè dixeris, mercatorem, qui tempestatis euadendæ studio merces in altum proiicit; non tam voluntate id agere, quam mortis imminenti coactum periculo; neque si bona abiicit, animum idcirco deponere ea retinendi, si tempestas non vrgeret.

48.

Rursus